

РАЗВОЈНИ
ПУТ
КАРАБИНА
ДИРЕКТНЕ
АКЦИЈЕ

Од Манлихера до Меркела

Доктор Зоран Ж. Семиз један од најпризнатијих ловаца приједорске регије

У лову пуни батерије да би помагао људима

Глас Српске

2. ОКТОБАР 2015.

број 8

ЛОВАЦ

**СТАНКО
БЕНДАРЕВИЋ**

из Шамца страствени
узгајивач угрожене
дивљачи

Оживјела фарма дивљих зечева

NEKTAR ŠAMPION

MOŽE BITI SAMO JEDAN!

TAKMIČENJE U BRZOM ISPIJANJU PIVA

TRAJANJE OD 15.10. DO 10.12.2015. GODINE

PRVA NAGRADA: 3000 KM

DRUGA NAGRADA: 2000 KM

TREĆA NAGRADA: 1000 KM

Почиње сезона лова на дивље свиње

Вепар сан сваког ловца

Лов на дивљу свињу је изазован и изузетан, па је примјетан раст броја ловаца који желе да испробају срећу у потјери за вриједним трофејом

ПИШЕ: ДУШАН РЕПИЈА
dusanr@glassrpske.com

Дивља свиња је једна од ријетких врста дивљачи на овим просторима чија је бројност у експанзији. Из године у годину све је више распрострањена, из простог разлога што је сваштојед, што има широк радијус кретања у потрази за храном, као и добре инстинкте за преживљавање. Спада у изузетно интелигентне и лукаве животиње, које, захваљујући добро развијеним чулима, лако откривају опасност, што је њихова предност у односу на ловца.

Баш ово последње чини лов на дивљу свињу изазовним и изузетним, па је примјетан раст броја ловаца који желе да испробају срећу у потјери за вриједним трофејом. Поред интелигенције животиње, отежавајућа околност за ловце често је неприступачан терен и тешки временски услови.

- Лов на дивљу свињу одвија се на два начина, прогоном и чекањем на чеки. Први начин је врло узбудљив, али и напоран. Потребно је да

група има најмање пет људи, да је одлично организована, а подразумева се да пси морају бити специјално обучени за лов на дивљу свињу. Други начин је, ништа мање узбудљив, лов чекањем. Ријеч је о лову са високих чека, који се нарочито практикује током љетних мјесеци. Овакав начин даје одређене предности, јер омогућава добру прегледност терена, а дивљим свињама далеко је теже да осјете ловца. Наравно, ловци раније морају да обиђу терен и што боље ут-

Зрели вепрови

Права умјетност за ловце је одстрел зрелог вепра.

"Самци" живе усамљени у најгушћим и најнеприступачнијим дијеловима ловишта. Њихова животна активност одвија се искључиво ноћу, а стазе којима пролазе увијек воде кроз највеће густише.

Мјеста прелаза углавном су кратка, а вепрови, прије него што изађу на њих, увијек застају на ивици густиша и користећи чула слуха и њуха, провјеравају да ли је прелазак безбједан.

врде куда се дивљач креће. У нашем удружењу ловци преферирају први начин, а резултати говоре да имају право - рекао је секретар Ловачког удружења "Јеловка" из Масловара Борко Божичковић.

ВЕЧЕ И ЈУТРО ИДЕАЛНО ВРИЈЕМЕ ЗА ЛОВ

Ловци највеће шансе за одстрел имају у вечерњим часовима, кад је активност дивљих свиња израженија, односно када крећу у потрагу за храном. По ноћи су врло активне и неријетко се дешава да тражећи храну пређу и до 30 километара. Лов може да буде успјешан и у раним јутарњим часовима, кад се црна дивљач враћа у шумске комплексе, гдје се током дана одмара. Ловци у лов на дивљу свињу најчешће крећу карабином, са што јачим калибром, због тога што се често дешава да и рањена свиња "однесе" и по неколико стотина метара.

- Неопходно је да ловци одмах крену у потрагу и покушају да пронађу трагове крви. Рањена свиња може да буде врло опасна, а најбоље је када уз ловца иду и обучени пси, крвосљедници, чија потрага увијек буде успјешна - закључио је Божичковић.

ПИШЕ: АНИТА ЈАНКОВИЋ
anitaj@glassrpske.com

Дом за разноврсну ситну и крупну дивљач вјековима су већ планине Вучјак и Требава, заједно са посавском равницом и долином ријеке Босне. Окриље у природним љепотама Модриче пронашле су препелице, фазани, зечеви, дивље патке, лисице, куне, дивље маčke, срдњаи и дивље свиње.

Тим истинским чарима нетакнуте природе газдује Ловачко удружење "Мајна" основано 1948. године и данас броји 410 чланова од којих је 39 заслужних ловаца, са преко 70 година живота и ловачког стажа дужег од три деценије.

ЛОВАЧКИ ЗАДАЦИ

Ловиште се простире на површини од 29.000 хектара.

- Подијелили смо удружење на шест секција и свака секција броји између 40 и 90 ловаца који током године имају задатке на уништавању штеточина, прехрани дивљачи, обнови ловних објеката, акцији чувању фазана и спречавању криволова. Те акције морају да буду обављене јер тако одржавамо ловиште - каже секретар удружења "Мајна" Владимир Брадашевић.

ПРОШЛОГОДИШЊЕ ПОПЛАВЕ РАСЕЛИЛЕ ДИВЉАЧ

Један од значајних задатака модричких ловаца је уништавање штеточина којем приступају предано и одговорно.

- Сваке године у фебруару, када се завршава ловна сезона, организујемо лов на штеточине. У последње вријеме се појавио шакал, који је дошао из Хрватске. Бојимо се да би нам могао представљати проблем па смо расписали награду за његов одстрел - прича Брадашевић и додаје да сваки ловац који устријели шакала добија 100 марака награде.

Ловачко удружење "Мајна", добило је назив по истоименом брду изнад Модриче, а поседује пет прихватилишта за фазанску дивљач. Сваке године чланови поменутог удружења у природу пуне око 1.500 фазанских пилића.

- Фазанске пилиће купујемо у добојској фазанерији, прехранујемо их и у узрасту од шест до седам седмица пуштамо у природу. Наше ло-

Ловачко удружење "Мајна" предано газдује модричким ловиштем

Чувари оазе за истинске ловце

Током године имамо задатке да уништавамо штеточине, прехранимо дивљач, обновимо ловне објекте, чувамо фазане и спречавамо криволов, каже Брадашевић

Секретар удружења Владимир Брадашевић

Криволов

Владимир Брадашевић је рекао да током зиме имају доста проблема са криволовцима који незаконито убијају срне.

- У последње двије године криволов је доста смањен, али опет током зиме људи долазе из околних општина и из аута пуцају у срне које се тада крећу у крдима и лако их је погодити. Иако имамо два професионална ловочувара не могу много урадити јер је газдинство велико, а и овлашћења су им мала - рекао је Брадашевић и напоменуо да им Закон о ловству у много чему одмаже него што помаже.

Подмладак

У Ловачком удружењу "Мајна" тврде да им законске регулативе одбијају прилив нових ловаца.

- Од 1988. године сам у удружењу и никада није било горе што се тиче нових чланова. Прије рата смо бројали преко 700 чланова. Млади се слабо учлањују, не зато што не воле лов, већ зато што је то скуп спорт. Док дођу до пушке и шансе за лов морају проћи обуке, полагасти испите, платити лиценцу, извадити љекарски. У времену кризе нико нема пара за бацање, па нам је омладина далеко од шуме и природе - рекао је Брадашевић.

СВАКЕ ГОДИНЕ У ПРИРОДУ ПУСТЕ ОКО 1.500 ФАЗАНСКИХ ПИЛИЋА

Јавање јер је доста зарасло, али покушавамо то да одрадимо што квалитетније да бисмо могли направити план лова - каже Брадашевић.

Прошлогодишње поплаве донјеле су проблеме посавским ловцима

јер се бројна дивљач раселила. Вода је иза себе оставила разне паразите па су почетком ове године у ловишту пронашли угинуле срне.

- Током поплава није било много угинућа, али проблем су миграције. Дobar дио дивљачи се вратио, а ни ми нисмо ловили на подручју које је било плавлено. Пролетос сваки час неки ловац дође и каже да је пронашао угинулу срну. Слали смо месо на анализу па се показало да су животиње угинуле од метиља јер је претходна година била кишна - прича Брадашевић.

Према његовим ријечима Удружење "Мајна" не даје лијекове дивљачи јер није прописано законом, те им помажу искључиво са солиштима. Ловци су посебно поносни на двије ловачке куће које посједују на Требави гдје се често окуљају, и уз покоју чашицу вина и ракије, друже. Ширум газдинства поставили су 25 високих чека одакле вребају срндаће и вепрове. Традиционално сваке године у октобру одлазе у лов на фаза-не, а почетком јуна лове срне.

- Сезона лова на срндаће код нас почиње у првој седмици јуна. У јулу паузирамо јер чекамо наше чланове који станују у иностранству. С допском августа стављамо пушке на рамена и крећемо пут ловишта. Годишње нам је дозвољен одстрел 70 срндаћа - појашњава Брадашевић.

виште је веома повољно за срнећу дивљач, па имамо преко 190 хранилишта за срне и 220 солила - рекао је Брадашевић и додао да њиховим газдинством шета доста капиталних вепрова и срндаћа.

ПРЕБРОЈАВАЊЕ ДИВЉАЧИ

Пребројавање дивљачи ловци обављају у прољеће и то им је једна од обавезних активности.

- Ловиште је потешко за пребро-

JAĆIMOVIĆ d.o.o
www.jacimovic.com

Juventa sport Lauš
Karadorđeva 83
Banja Luka
Tel. +387 51 212 904
Email : arms@jacimovic.com

Soko
Srpska 20
Banja Luka
Tel. +387 51 214 473
Email : soko@jacimovic.com

Juventa sport Gradiška
Vidovdanska 9
Gradiška
Tel. +387 51 825 780
Email : gradiska@juventasport.com

SIGSAUER

WINCHESTER

sako

WALTHER

TIKKA

FAIR

Smith & Wesson

Lovačka municija

Remington.

Litler & Bellot

Krusik

prvi partizan

BELOM

ARC

sako

REDFIELD

BURRIS

NORCONIA

LEUPOLD

WALTHER

SWAROVSKI

Само неко ко је уз свог оца или дједа научио да иде у лов, да хода по шуми, тај истински воли лов и види себе у том спорту. Ја сам имао ту срећу и неизмјерно ми је драго због тога, каже познати неуропсихијатар

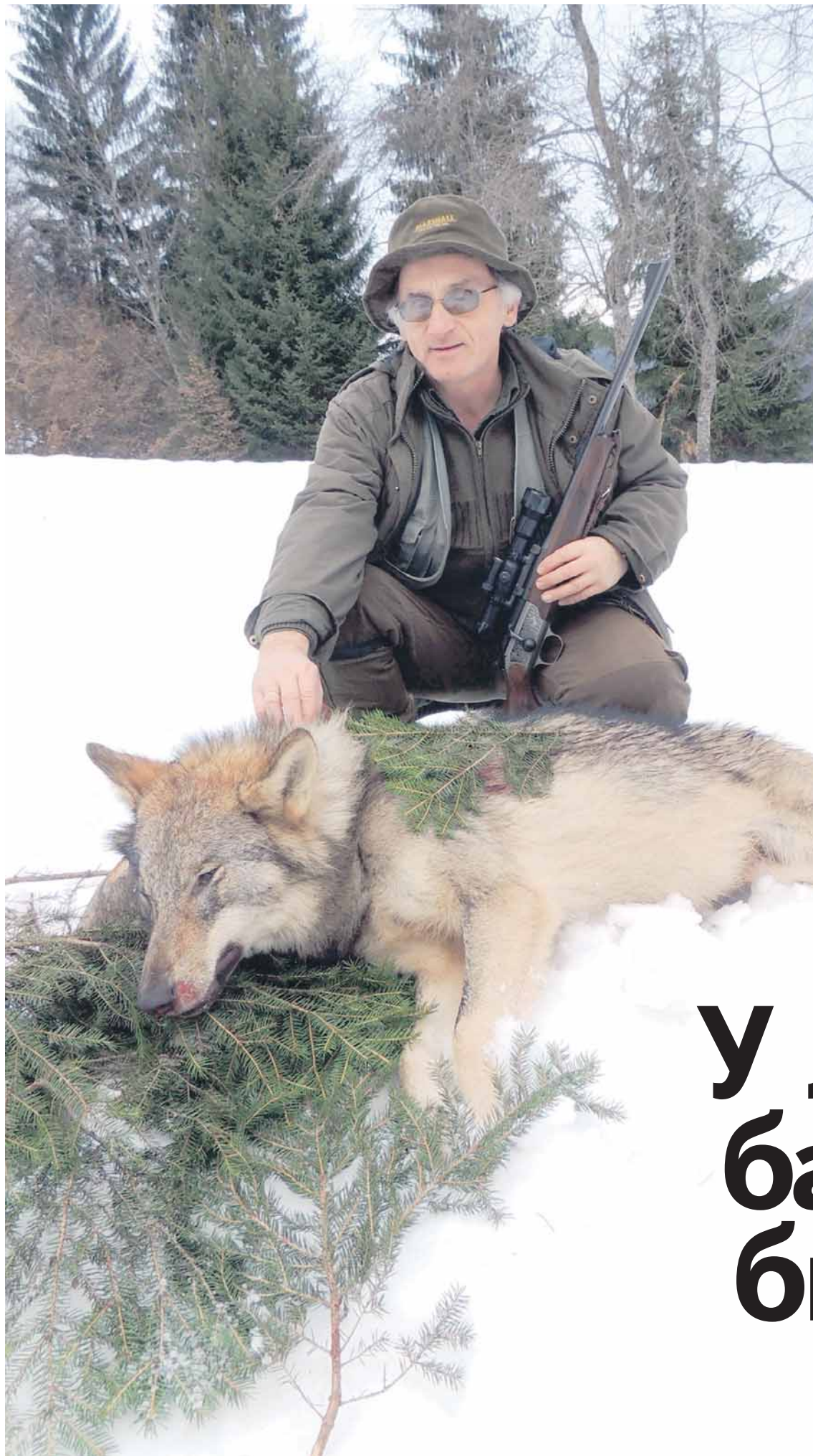
ПИШЕ: СНЕЖАНА ТАСИЋ
sport@glassrpske.com

Лов му дође као бијег од свакодневних обавеза, а шумска просторства мјесто на којем обнавља енергију потребну да би радио оно што најбоље ради - помаже људима. Познати неуропсихијатар из Приједора Зоран Ж. Семиз још од најранијег дјетињства заволио је лов и од тада му је он више од хобија. Како каже, много му помаже да и у зрелим годинама буде насмијан, пун живота и планова.

- Ишао сам у лов са оцем и то је био период када сам упознавао прве ловачке кораке, обичаје и обавезе, природу и животиње, њихове навике, начин живота и могућности прилагођавања боравку у природи. Тада сам добио и прву пушку - ваздушну, са дијаболома. Из тог периода носим и успомену, ожиљак на палцу, добијен вадећи јазавца из јазбине - присјећа се Семиз почетака.

Због обавеза на студијама уследило је затишје, али љубав овог човјека према природи никада није угашена, напротив. Ловачки ген поново је пробудио када је завршио студије и осамдесетих година учланио се у Ловачко удружење "Мраковица" и од тада до данас је његов члан.

- Само неко ко је уз свог оца или дједа научио да иде у лов, да хода по шуми, тај истински воли лов и види себе у том спорту. Ја сам имао ту срећу и неизмјерно ми је драго због тога. Током изграђивања своје личности као ловца прошао сам кроз одређене фазе. У почетку сам углавном ловио ниску дивљач у равници, зеца, фазана, јаребице, препелице. Неки заволе ову врсту лова и тако лове цијели живот. То је лов гдје се доста пуца и стиче стрелачко искуство, гдје се виде поносни ловци, одгајивачи ловачких паса чији љубимци неуморно гоне дивљач. То је добро, јер је то најбољи начин да заиста заволите лов. Код неких ловца, а то је случај и са мном, ово је само једна фаза. Почео сам да се бавим ловом на крупну дивљач, коју

у
ба
би

Вук један од омиљених трофеја

Многи одустају од лова

Доктор Семиз тужно констатује да све више љубитеља лова, нажалост, мора да одустане од свог хобија због недостатка новца.

- Кад погледате мало кроз историју, лов је увијек био спорт за мало напредније и богатије. Међутим, како је вријеме одмицало, у доба социјализма, то је био спорт којим се највише бавила нижа и средња класа. Како и наше друштво улази у капитализам, то се већ помало мијења, али не може тако нагло и брзо. У последње вријеме све је више ловаца који одустају од лова управо из тих економских разлога. Све се комерцијализује, па и лов. И сам одлазак на терен и опрема имају своју цијену - рекао је Семиз.

ДОКТОР ЗОРАН Ж. СЕМИЗ,

један од најпризнатијих ловаца приједорске регије

Трофејна колекција

шачења будете награђени необичном тишином коју полако почиње да употпуњава пјев птица које чине врло интересантан и ненаметљив шумски оркестар. У тренутку вам пажњу привуче и влат травке пуна росе у којој се прелијевају најљепше дугине боје. То је амбијент који вас не може оставити равнодушним и колико је год дан био напоран, исцрпљујући, када у тренуцима проклињете дан када сте се заловили, ипак, једва чекате када ћете се опет вратити. Ако још имате срећу да освојите и неки ловачки трофеј, угођај је потпун. То је лов који вам заувјек остаје урезан у сјећање - објашњава Семиз.

ЛОВУ ПУНИ АТЕРИЈЕ ДА И ПОМАГАО ЉУДИМА

красе трофеји. То је лов у планинским предјелима, у беспућима, у тачкој нестакнутој природи коју човјек још није стигао да превиди загади. Имате привилегију да видите разне врсте дивљачи које се не срећу често, да упознате њен начин живота и навике, да видите најплавље небо и најзеленију траву на свијету - истакао је Семиз.

Сам боравак у таквој средини човјеку подиже адреналин, а када се сусретне са неком дивљачи, узбуђење је још веће.

- Лов у таквим предјелима је врло напоран и изискује од ловца пуно знања, вјештине, добру физичку и психичку кондицију. У такав лов морате добро поранити, по мраку често ићи кроз мање познат или слабо проходан терен да бисте пријеле зоре били на одредишту. У сам цик зоре, послје вишечасовног пје-

ОЖИЉАК НА ПАЛЦУ ПРВА УСПОМЕНА ИЗ ЛОВА

Искусни ловац има, како каже, солидну колекцију трофеја.

- Прозлазећи крај њих сваки дан присјетим се лијепих тренутака проведених у природи, необичних терена, сјетим се пријатеља ловаца са којима сам дијелио те тренутке и сваки дан ми почиње с радошћу и у ишчекивању тренутка за полазак у нове ловачке авантуре - прича Семиз.

У току ловачког стажа доживио је низ лијепих и ружних ситуација, којих се касније ипак присјећа са симпатијама.

- Буде увијек договорштина, а у неким моментима и врло опасних

Лов и криволов

Нажалост, све више је људи који без икаквих дозвола, чак и положеног ловачког испита излазе у шуму и "тамане" све што стигну.

- Поратна ситуација је томе допринијела, јер су разни људи ушли у редове ловаца, а онда ту је и употреба војног оружја. Стално се боримо против криволова. Све активности које се и покрећу у разоткривању криволова су, у ствари, потекле од ловачких друштава. Дакле, нама је највише у интересу да се у лову поступа по закону и етици. Желимо да задржимо добар углед који су ловци увијек имали - рекао је Семиз.

Књига о удружењу

Семиз већ дужи вријеме сакупља документацију о историјату Ловачког удружења "Мраковица".

- Намјеравам да цијелу историју преточим у монографију. Стицајем околности због моје презаузетости у амбуланти и на факултету то се мало одужило, али надам се да ћу књигу ускоро привести крају. Знате како се каже, све што није записано као да се није ни догодило. Ми смо једно од најстаријих ловачких друштава на подручју БиХ и мислим да смо заслужили да остане неки писани траг о генерацијама које су дале печат приједорском ловству - рекао је Семиз.

ситуација. Често сам имао прилику, или боље речено неприлику, да имам ненадани сусрет са медвједом, мечком која води младе или рањеним вепром. У неким ситуацијама сам био и животно угрожен, али се, срећом, увијек завршавало добро. Наравно, таквих се ситуација сада присјећам са осмијехом, али ми тада није било баш свеједно - истиче Семиз.

зира на професионалне обавезе којих имам много. Увијек нађем времена да одем у лов. Наравно, за то ми је потребна и подршка породице. Породица, медицина и лов су моје три највеће љубави. Трудим се да на све три та поља останем добар и мислим да сам у том успио - нагласио је Семиз.

Ловце бије глас да брзо исконструишу причу у неким тренуцима када нису успјели да ураде нешто како су планирали.

- Увијек се трудим да будем објективан према оном што сам видио или уловио. Међутим, свјестан сам да ловци када нешто не одстријеле, кад нешто видите, а не могу да докажу, развију причу онако како њима одговара. Али, то се дешава у животу и другим људима, а не само ловцима. У суштини, мислим да та повика на ловце да су лажови није истинита и наша дружења која су названа "лажијада" више су дружења ловаца него жеља за лагањем - рекао је Семиз.

ЛОВ НЕ ПОЗНАЈЕ СТАРОСНУ ГРАНИЦУ

Баш као што је и почео да излази у лов у раној младости, Семиз се нада да ће још дуго носити пушку.

- Лов не познаје старосну границу и себе видим и у будућности као ловца. Док будем здрав, односно док год могу физички и психички да издржим, ја ћу се бавити ловом без об-

www.torzokom.com

DOO TORZOKOM
PRIJEDOR

Torzokom d.o.o. u svojoj ponudi posjeduje kompletan program lovačke opreme od karabina i sačmarica do municije, optika.

Brendovi koje zastupamo su:

Browning	Sauer	Tikka	Nikon	Baikal
Aimpoint	Winchester	Sako	Mirage	Zeiss
Norma	Meopta	Bellot	RC	Rio
			Rottweil	

Uvjerite se sami u kvalitet proizvoda namijenjenih lovu u našoj ponudi, koju razvijamo još od 2000. godine.

Sjedište firme:
Mitropolita P. Zimonjića C-3
Prodavnica br. 4
Ul. Kralja Petra I oslobodioca bb
79101 Prijedor

Tel. +387 52 243 890
Fax: +387 52 243 891
Mob. +387 65 779 799
+387 65 956 663
e-mail: torzokom@gmail.com

Манлихер

Развојни пут карабина директне акције

Од Манлихера до Меркела

Карабини директне акције су пред стријелце донијели предности, али и мане овог принципа, који се по масовности и прихваћености ипак никада није могао носити са класичним обртночепним затварачима

ПИШЕ: ДРАШКО ДРАГОСАВЉЕВИЋ

У последњих неколико деценија више познатих оружарских кућа опробало се на пољу конструкција, односно усавршавања ловачких карабина са праволинијским саобраћањем затварача (правочепним затварачем), то јест директном акцијом. Поједини од тих модела имали су и још имају запажен успех, док је већина постепено отишла у заборав јер није понудила битне и радикалне предности у односу на већ у ходану, доказану, те широм свијета

масовно прихваћену једноставну, поуздану и чврсту обртночепну акцију.

Док је код специјализованих малокалибарских такмичарских пушака, какве се на примјер користе у биатлону, брзи праволинијски тип затварача због кратке и слабе муниције већ стандардизован и општеприхваћен, у свијету ловачких карабина то није случај. Ипак, усавршавање карабина директне акције се наставило, па поједини велики играчи на тржишту имају своје мање или више успјешне представнике. Простора за инвентивност, усавршавање, нове патенте и приступе увијек има, а изузетак нису ни чувени Маузер и Браунинг. Ипак, најдаље су на овом пољу отишли инжењери чувене њемачке куће "Меркел".

У тексту који је пред вама бавићемо се историјом, конструкцијом, развојем и усавршавањем система директне акције, те обрадити главне моделе пушака са овим типом затварача.

ШТА ЈЕ ТО ПРАВОЧЕПНИ ЗАТВАРАЧ - ПРАВОЛИНИЈСКА АКЦИЈА?

Праволинијска акција затварача (затварач са праволинијским саобраћањем, правочепни или правокукртни затварач) у суштини подразумијева затварач који приликом процеса релетирања пушке

простим хватом за ручицу повлачимо назад, а потом враћамо напријед. Идеја водила при конструисању овог система била је брзина препуњавања, односно брзина гађања, те потреба да се око не склања са нишанске линије при манипулисању затварачем, а у последње вријеме и захтјев да задњи крај затварача у отвореном положају не излази из сандука.

Дакле, такав затварач одређује његова конструкциона прилагођеност веома брзом покрету руке назад-напријед, за разлику од класичног Маузеровог затварача који је потребно одбавити подизањем (ротирањем) ручице, повући уназад, потом гурнути затварач напријед и обрнути ручицу према доле, чиме је затварач забрављен. Код праволинијске акције тога нема - довољно је ручицу повући уназад и енергично гурнути напријед.

Брављење таквих затварача обезбијењено је различитим рјешењима, у зависности од произвођача и модела, неки ротирају а неки не, код оних најмодернијих се пак све одвија унутар затвореног сандука (што ће бити детаљније обрађено у даљем тексту). Међутим, оно што неупућеног стријелца одвраћа од избора овакве пушке јесте чињеница да се не можемо визуелно увјерити у чврсту забрављеност затварача. При затва-

Ко бира директну акцију?

У појединим земљама (углавном земље Комонвелта) закон забрањује лов полуаутоматским ловачким карабинама, а један број ловаца те карабине сматра невитешким и ту се као компромисно рјешење наметнула директна акција. Ако желите велику брзину акције а да то не буде полуаутоматски карабин, али нити полужна репетирка или пумпарица, дакле ако желите добити на брзини слjedeћег хица уз сачувану пословичну прецизност обртночепног затварача - изабраћете правоизвлачећи затварач, то јест директну акцију.

рању затварача стиче се утисак да је изостао врло битан дио процеса брављења - нема оног Маузеровог ручног обртања ручице, односно затварача, које недвосмислено улива повјерење у чврстину брављења.

Већина стријелаца, чак и оних искусних, жали се управо на тај момент страха од излијетања затварача из сандука (због препуњеног метка) и забијања у око кад плане хитац, а што се у немалом броју случајева догађало и још се догађа са рещимо скупим, веома квалитетним и прецизним "бласером R93", који је данас, према бројним описаним (и језивим фотографијама поткријепљеним) извјештајима из више земаља, неславни рекордер по избијању очију својим власницима.

ИСТОРИЈА ПРАВОЧЕПНИХ ЗАТВАРАЧА

Ма колико неко мислио да су кроз историју репетирке са обртночепним затварачима биле једине масовно прихваћене и неприкосновене, то није сасвим тачно. Система који су праволинијску акцију мање или више успјешно увели на свјетску сцену има више: аустријски Mannlicher, канадски Ross, швајцарски Schmidt - Rubin, амерички M1895 Lee Navy, мексички Мондрагон, белгијски патент браће Нагант, америчка конструкција Чарлса Њутна настала комбиновањем Маузеровог M98 затварача и полужне акције итд...

Прва три побројана система овдје су посебно битна.

ПУШКА СИСТЕМА MANNLICHER M95

Ferdinand Ritter von Mannlicher био је талентовани аустријски инжењер и конструктор стрелачког оружја. Остао је упамћен по више модела пиштоља и пушака али највише по војничким пушкама система

"Ross"

M1895 у калибру 8x50mmR Mannlicher са правочепним затварачем, којима је претходило неколико модела чија се главна разлика огледа у начину брављења, калибру муниције и врсти барута којом је муниција пуњена. Његов први патент правочепног затварача је из 1884. године, а прва пушка у историји са правочепним затварачем која је усвојена у службenu употребу била је управо његова конструкција. Ради се о моделу 1886 у калибру 11x58mmR (пуњеним црним барутом) са правочепним једнодијелним затварачем који се бравио за сандук уз помоћ једног плочастог узглобљеног забрављујућег елемента смјештеног са доње задње стране.

КАРАБИНИ ДИРЕКТНЕ АКЦИЈЕ ПОСЉЕДЊИХ ДЕЦЕНИЈА СВЕ ПОПУЛАРНИЈИ

Манлихер је касније тај систем брављења кроз више модела додатно усавршио па коначни M1895 има затварач са ротирајућом главом. Роти-

рајућа глава дио је тијела на коме се налазе канали уз помоћ којих овај елемент ротира унутар тијела носача, а брави се са два зуба који залазе у одговарајуће уторе у сандуку иза лежишта метка.

Иако квалитетно израђене и

"Бласер" R93

прецизне, пушке система M95 су генерално биле осјетљиве на прљавштину, згуснуто мазиво и блато. Пушка се пунила металним клипсовима капацитета пет метака, а након што су испражњени, клипсови су испалили кроз нарочит отвор на дну

сандука. Тај отвор био је узрок проблема јер је кроз њега у унутрашњост пушке лако доспијевала нечистоћа. Поред тога, за одбрављивање затварача била је потребна поприлична снага.

Различити модели Манлихерових пушака у више калибара били су у наоружању Аустроугарске и могу се лако срести по музејима широм БиХ и региона. Око 122.000 карабина система M95 конвертовано је (прекалибрисано) у Краљевини Југославији (ВТЗ и ФОМУ) на метак 7,9x57 и те пушке носе ознаку M95M и M95/24. Наравно, постојале су спорско-ловачке верзије система M95.

ПУШКЕ СИСТЕМА "ROSS"

Зачетак пушака система "Ross" датира из касних 1890-их година. Дјело су сер Чарлса Роса, а базирају се на описаним аустроугарским пушкама система Mannlicher M1890/1895.

Британци за вријеме Другог бурског рата нису уступили Канади доволјну количину пушака Lee Enfield и 1902. године бива усвојена пушка система Ross Mark I у калибру .303 British. Рос наставља усавршавање, а моделом Mark III (модел 10) бива опремљена војска за вријеме Првог свјетског рата.

Све пушке система "Ross", без обзира на модел, показале су се као врло осјетљиве на прљавштину и неподесне за ратну улогу. Највећи проблем представљао је ротирајући затварач са главом на којој су се са двије стране у више редова налазили зуби за брављење у сандук. Тај затварач са спиралним каналима на тијелу је могао врло лако да се након чишћења склопи на погрешан начин и да се не забрави правилно, а што је за посљедицу имало његово излјетање из сандука при палби према лицу стријелца и прскање чауре. Описани су случајеви забијања затварача у око.

Са друге стране, све ове пушке имају врло високу инхерентну прецизност и коришћене су са великим успјехом у спорском далекометном стрелаштву.

ШМИТ - РУБИН

Прави примјер веома поузданог

Schmidt-Rubin

"Browning Acera"

"Browning Maral"

и чврстог, а масовног система директне акције је швајцарска пушка система Schmidt - Rubin. Настала је и званично усвојена 1889. године као заједнички пројекат Рудолфа Шмита, који је конструисао и патентирао њену типичну директну акцију, и пуковника Едуарда Рубина, творца некадашњег швајцарског службеног метка 7,5x55мм Swiss (GP 11).

Пушка Schmidt-Rubin прошла је кроз више модификација (последња је модел K31), али се функционисање њене директне акције није суштински мијењало. Пушка K31 има ротациони затварач са два бравећа зуба смјештена један наспрам другог на глави и они браве у одговарајуће отворе у сандуку иза лежишта метка. Тијело затварача K31 је краће у односу на моделе који су му претходили и има на себи спирални канал у који залази зуб нарочите полуке ручице за запињање која је засебни елемент. Та полука смјештена је у каналу-кућишту са десне стране сандука, а на задњем крају полука има вертикалну ручицу за коју хватамо при повлачењу затварача. Повлачењем ручице њен зуб се креће по спиралном каналу на тијелу затварача, што доводи до његове ротације и одбрављивања уз истовремено кретање уназад. Враћањем ручице у предњи положај затварач на истом принципу ротира и поново брави.

Систем K31 био је у служби од 1933. до 1958, доказао се као поуздан и чврст. Снајперска варијанта Zfk55 је изузетно прецизно оружје и нарочито је цијењена од стране појединих спортских лонг рејнд стријелаца и ловаца. муницију 7,5x55мм Swiss производи фабрика ППУ из Ужица.

САВРЕМЕНА ДИРЕКТНА АКЦИЈА "БЛАСЕР" R93 и R8

Године 1957. њемачки оружар Хорст Бласер основао је своју фирму у граду Исни им Алгој у њемачкој савезној покрајини Баден-Виртенберг и представио први производ - био је то квалитетни дрлинг "дипломат", чије су цијеви и већина дијелова израђени у чувеном аустријском Ферлаху. Послије тог мо-

дела и неколико једнометних преламајућих "кип лауф" карабина, као и ловачког карабина са јаким топовским блок затварачем BL 820, Хорст 1983. конструисао карабин обртночепне акције са кратким телескопским затварачем SR 830.

Крајем 80-их година прошлог вијека два стручњака, искусни ловац и балистичар Герхард Бленк и шеф истраживања и развоја при "Бласеру" Мајнрад Цех, уз помоћ тада ултрамодерног компјутерског програма CAD, започињу опсежан рад на потпуно новој конструкцији ловачког карабина. Резултат тог рада је широм свијета познати карабин директне акције "Blaser R93", који је представљен 1993. године и сматра се родоначелником свих модерних ловачких карабина директне акције.

Суштина система R93 је следећа: повлачењем ручице дводијелног телескопског затварача благом кретањем уназад, долази до ротирања осовине ручице и скупљања (увлачења) забрављујућих зуба на радијалним сегментима иза цилиндричне главе затварача, а тиме и до његовог одбрављивања. Склоп телескопског за-

тварача креће се уз помоћ двије шине које улазе у одговарајуће канале у усаднику. Враћањем затварача у предњи положај, попречно постављена осовина ручице ротира, чиме се иницира размицање радијалних забрављујућих елемената, а њихови зуби залазе у одговарајућа лежишта у цијеви, чиме је остварено брављење.

Радијално постављени за-

НАЈДАЉЕ У РАЗВОЈУ ОТИШАО "МЕРКЕЛ" СА МОДЕЛОМ "RX HELIX"

брављујући сегменти заправо су лиснате опруге (читав тај елемент подсећа на стезну чауру чији се краци не скупљају већ размичу), дио су прстена који ротирањем ручице брегаста осовина гура напријед, а сегменти размицања започињу клизећи по конусној површини задњег дијела главе затварача. Глава затварача дакле не ротира. R93 има

још један додатни, доста оспоравани, начин обезбјеђивања брављења, који се огледа у спуштању, односно налијегању доњег дијела склопа телескопског затварача при брављењу одређеним дијелом његове површине у сандук.

Међутим, послјје читаве серије инцидената трагичног епилога, широм свијета па и у самој Њемачкој, када се стријелцима затварач R93 забио у главу, Бласер је одлучио да битно редијализира систем за брављење. И док су произвођач и Њемачки завод за испитивање и жигосање ловачког и спортског оружја (DEVA) истовремено тврдили да је систем брављења R93 безбједан и испитан (торментован) на врло високе притиске, те да нити у једном случају није био одговоран за излијетање затварача са усадника и тешке повреде стријелаца (неки од њих су остали без ока), већ да је то последица нестручно пуњене муниције, процес редијализирања, ојачавања и додатног осигуравања брављења новог карабина R8 био је обавијен својеврсним велом тајне. Може се претпоставити да ове тешке незгоде имају и судске

HEYM SR 30

Strasser RS05

епилоге. Врло је вјероватно да се систем брављења R93 показао као осјетљив на жестоку муницију високих притисака то јест фабрички јаке "магнум" калибре и лабораторије (документовано је и описано помјерање ручице затварача при испаливању потентне фабричке муниције .416 ремингтон магнум). На основу доступних извјештаја о незгодама, стиче се јак утисак да уколико из било ког разлога нешто крене по злу код R93 (продор барутних гасова из цијеви), његов затварач попут пројектила лети према лицу стријелца (за разлику од класичних обртночепних затварача који у огромној већини остају чврсто забрављени чак и случају потпуне експлозије пушке узроковане заосталим зрном или заборављеном шипком за чишћење у души цијеви).

Оно што се може са великом сигурношћу тврдити је следеће: Бласер се није случајно одлучио да систем брављења редизајнира, очврсне и осигура на новом R8. Нови карабин директне акције Blaser R8 представљен је 2010. године и битно се разликује од претходног R93 по облику брављених сегмената и главе затварача, те по још неким дијеловима склопа двојиделног телескопског затварача, што за последицу има немогућност уградње цијеви са R93 на R8. Наиме, код R8 се између обухватног забрављујућег елемента са 14 радијалних сегмената за брављење и тијела затварача налази један цјеваст

LYNX 94

елемент чијим се помицањем напријед, а што се остварује ангажовањем ручице затварача, сегменти размику и чвршће и сигурније браве у цијев. Такође, код R8 оквир и обарач са штитником су јединствен демонтажни склоп, чиме је смањена укупна дужина оружја јер је обарач испод дна оквира. Све у свему, ради се о квалитетно израђеним, прецизним и ергономски добро ријешеним пушкама, са могућношћу измјене калибра монтирањем одговарајућих глава затварача и цијеви. Већина озбиљних произвођача данас уграђује безбједносне ударне механизме са ручним напињањем на ловачке карабине, што је карактеристика Бласера, који своје и иначе скупе пушке

нуди у више цјеновних нивоа. Војно-полицијски снајперски модел R93 Tactical налази се у наоружању више од 12 земаља.

МАУЗЕР МОДЕЛ М96

Средином деведесетих година прошлог вијека и велики Маузер покушао се пробити на тржиште карабина директне акције, гдје је неприкосновено владао Бласер. Затварач М96 нешто је краћи од стандардних "Маузерових" обртночепних затварача и има ротациону главу са два реда зуба за брављење. Ручица затварача лоцирана је кроз напријед, иза ротационе главе, а при повлачењу не излази из сандука, што има за циљ да олакша манипулисање затварачем и убрза циклус препуњавања. Коријен ручице затварача је осовина која пролази попречно кроз предњи дио затварача, а чијим се обртањем ротира и брави, односно одбављује глава затварача. Акција је изузетно глатка и брза, али затварач при репетирању ипак знатно задњијем крајем излази из сандука.

Иако поузданог и чврстог брављења и израђен веома квалитетно, овај карабин није запажено прошао на тржишту и данас је већ скоро потпуно заборављен. Изгледа да је томе највише допринијела чињеница да су "Маузерови" карабини широм васељене препознатљиви управо по легендарном робусном обртночепном затварачу, тако да су стријелци овај излет чувеног произвођача у воде директне акције доживјели као бласфемiju.

HEYM SR30

Њемачког произвођача "Хајм" основао је пушкара Фридрих Вилхелм Хајм 1868. године. Heym AG је у свијету познат по производњи дринга и експрес двокуглара врхунског квалитета.

Карабин директне акције Heym SR30 свјетској јавности представљен је 1996. године. Овај карабина карактерише брављење затварача које је остварено путем "кугличног лежја".

Радијално постављене куглице (укупно шест) на глави затварача размику се и залазе у одговарајуће отворе дјеловањем покретне ручице затварача (кроз њено тијело пролази вертикална осовина) на цилиндрични елемент (примијењен на новом Blaseru R8) који обухвата ударну иглу и њену опругу унутар тијела затварача. Тај елемент, наиме, својим конусним врхом гура куглице према вани и оне залазе у предвиђене отворе у сандуку. Heym SR30 важи као поуздан и чврст.

"BROWNING ACERA"
И "МАРАЛ"

Крајем 90-их долази до прекретнице у приступу конструкцији карабина директне акције и то игром случаја. Произвођач "Browning" бива забринут због назнака да би америчко законодавство могло ићи у правцу укидања могућности посједовања полуаутоматских карабина од стране цивила и на основу свог чувеног модела BAR развија "памп екшн" карабин BPR, а 1999. године представља карабин директне акције "ацера". Радило се о прилагођавању затварача полуаутоматског карабина за ручно репетирање након сваког хица - дакле, све се одвијало унутар сандука као и код BAR-а, чиме је постављен нови стандард при конструисању карабина директне акције данас (немогуће је да затварач излети из сандука јер је он затворен), а ту идеју ће касније веома интелигентно искористити њемачки Меркел.

Модел "ацера" врло кратко се задржао на тржишту, али је "утабао" стају за најновији "Браунингов" модел "Марал" који се базира на полуаутоматском карабину BAR Zenith.

"Марал" је опремљен скоро идентичним затварачем са модела BAR Zenith. Има ротирајуће чело са седам брадавица. Уклоњен је комплетан систем гасне позамице и његови кинематски дијелови. Ручица затварача је специјално ергономски обликована и позиционирана, њена кугла на крају савијеног и издуженог коријена лоцирана је изнад обарача. Придодате су двије специјалне опруге које затварач након повлачења и отпуштања враћају у предњи забрављени положај. Међутим, ход затварача је и даље дуг, а ручица затварача ипак свој пут при повлачењу завршава у висини врата кундака, дакле ван силуете сандука.

STRASSER RS05

Конструктор Хорст Ј.Е. Бласер 2005. године представља мултикалибарски карабин директне акције Strasser RS05. На предњем крају призматичног тијела затварача овог карабина налази се демонтажна глава која на себи има радијално постављене полумјесечасте забрављујуће елементе у чије је тијело утопљена нарочита прстенаста обухватна опруга.

Anschütz модел

Safar2
Jošavka - Čelinac

Momić Radenko
mob. +38766 887 395
e-mail: szrsafars@yahoo.com

Proizvodnja lovačke i ribolovačke opreme
u zelenoj i kamuflaž hrastov list.
Za lovačka udruženja i sekcije mogućnost
plaćanja u ratama.

га. Покретна ручица затварача смјештена је на самом његовом крају, који је масиван и шири од призматичног дијела, а у затвореном положају чини цјелину са сандуком. Кроз тијело ручице пролази вертикална осовина - њеним се кретањем унапријед ангажује цјеваста елемент (сличан принцип је код система Blaser R8 и Најм SR30), чији конусно формиран врх размиче сегменте против прстенасте опруге, те се на тај начин остварује брављење.

"LYNX" ПУШКЕ "KROSBOLT" СИСТЕМА

Можда најчвршћи, па самим тим и најбољи систем класичне директне акције данас долази из Финске. Као што је познато, Финска има традицију у производњи врло прецизних војних и ловачких куглара (SAKO), а код нас мало позната фирма "Lynx" нуди читаву палету карабина директне акције високог квалитета, поузданости и прецизности.

Настанак ове фирме уско је повезан са школованим финским војним оружаром и пасионираним ловцем Торстијем Лаксоном.

Лаксонен 1989. године започиње рад на ловачком карабину директне акције и након неколико прототипа, 1994. године представља пушку Lynx 94.

"БЛАСЕР" НИЈЕ СЛУЧАЈНО УСАВРШИО БРАВЉЕЊЕ НА НОВОМ R8

Оно што пушку Lynx 94 чини јединственом је њен патентирани "Lynx CrossBolt" систем са нарочитим попречним блоком, који пролази кроз тијело затварача и изузетно чврсто брави у двије тачке - отворе на зидовима сандука са лијеве и десне стране. Попречни блок за брављење има форму слова Т а активира се ручицом затварача смјештеном са задње десне стране цјевастог тијела затварача. Ручица је полуга која има облик и локацију ручице са пушака Schmidt-Rubin и покретна је (има два положаја, на-зад-напријед). Кроз затварач у затвореном положају попречно пролази бравећи блок смјештен испред ручице. Са лијеве стране блок својом мањом површином брави у отвору у сандуку, а са десне стране, већом површином (врхом слова Т) брави такође у за то предвиђен отвор на сандуку, при чему је облик те површине утопљен у сандук (заобљен је). Фиксирање бравећег блока у забрављеном положају потпомогнуто је опругом која осигурава ручицу од нежељеног помјерања. Повлачењем ручице/полуге назад долази до помјерања овог бравећег блока слијева удесно, површине за

брављење излазе из својих лежишта и затварач је одбрављен.

ANSCHÜTZ МОДЕЛ 1727F

Познати њемачки произвођач такмичарских малокалибарских пушака онедавно у производном програму има класичне обртночепне ловачке карабине. Модел 1727F у калибру .17 HMR (Hornady Magnum Rimfire) има директну акцију и представља модификовану биатлонску пушку. Затварач овог модела има цилиндрично тијело, а брави уз помоћ седам радијално постављених куглица испред ручице. Те куглице браве у сандук.

МЕРКЕЛ RX HELIX

Генијалне ствари су по правилу једноставне, попут многих великих открића и изума, а најдаљи искорак у конструкцији карабина директне акције направила је њемачка фирма која са поносом носи презиме браће Меркел и то на иновативном мултикалибарском моделу RX Helix који је представљен 2010 године. RX Helix, као карабин за 21. вијек, представља право мало ремек-дјело савременог индустријског дизајна и ергономије, а без икакве сумње својим ингениозним механизмом директне акције поставља нове стандарде за ову врсту оружја.

Чувена и необично цијењена фирма "Гебрудер Меркел" почела је са радом првог септембра 1898. године, а основала су је браћа Алберт Оскар, Гебхард и Карл Паул Меркел, који су потицали из старе пушкарске фамилије.

Тај производљач познат је по сачмарицама различитих конфигурација, дрилинзима и преламајућим експрес двокугларима. До појаве модела RX Helix, Меркел је представио карабин KR-1 са телескопским обртночепним затварачем и полугаутоматски карабин SR1.

Директна акција на мултикалибарском моделу RX Helix доведена је до савршенства увођењем преносног механизма. Већ је речено да је Browning направио прекретницу у

конструкцији система директне акције смјестивши кинематске дијелове у затворени сандук. Меркел је отишао још даље - скратио је ход ручице затварача и добио изузетно кратку и брзу акцију. Склоп носача затварача састоји се од носача и кратког затварача са бравећом монтажном главом која има девет бравећих површина (три бријега у три реда). Ручица затварача и даље се приликом ручног ангажовања креће само назад и напријед, али је путем иновативног система преноса са зупчастом летвом и зупчаницима хеликоидних зуба постигнут преносни однос 1:2, што значи да је кретање ручице затварача двоструко скраћено у односу на кретање тијела затварача. Преносни систем образују зупчаници који су распоређени са десне доње стране сандука и доње десне стране носача затварача. То је обезбиједило двоструко брже и краће манипулисање ручицом затварача јер њеним помјерањем за један цм дуж кратког прореза са десне стране сандука затварач пређе два центиметра било да га отварамо или затварамо. При томе затварач остаје унутар затвореног сандука (нема излијетања као код Blaser R93), а ручица у крајњем задњем положају остаје у силуети сандука (за разлику од "браунинг марал"). Акција је нејвероватно кратка, глатка, брза и уједначено без отпора, тако да се врло лако може увјежбати репетирање пушке уз помоћ кажипрста и палца.

ЗАКЉУЧАК

Карабини директне акције имали су свој развојни пут иако никада нису били популарни и поуздани као класични обртночепни карабини. Једно од логичних питања које се намеће је зашто би неко по сваку цијену, у жељи за брзином, набављао карабин директне акције када се на тржишту налази довољно ултрамодерних обртночепних карабина изузетно глатких акција, гдје ручица затварача отвара под малим угловима.

Манипулисање таквим модерним обртночепним затварачем може

да се увјежба и изводи необично брзо. Предности директне акције ионако могу искористити само они највјештији и најутрениранији ловци, најбољи стрјелци. С друге стране, ту је и полужна акција која је врло брза, заправо и бржа од већине система директне акције. На примјер, карабин Browning BLR, који као и Merkel RX Helix има преносни систем зупчаника, због чега је брз као муња, поуздан је и прецизан захваљујући масивном затварачу са ротационом главом, чауре избацује у страну, што омогућава уградњу свих врста оптичких нишана, храни се из класичног оквира и нуди у преко 16 карабинских калибара укључујући .308 Winchester, 30-06 Springfield, .300 Winchester Magnum, 7mm Remington Magnum... Полужним репетирама се замјера отежано ангажовање полуге затварача у лежећем положају и непрецизност у поређењу са класичним репетирама, што заправо нема везе са правим стањем ствари на терену. Изгледа да полужна акција није тако блиска европским у поређењу са америчким ловцима. На тржишту су и "брзи" памп екшн карабини са одвојивим оквирима, на примјер Remington 7600 у калибру 30-06 Springfield. Постоје још и прераде AR15 система на ручно репетирање (нпр. LanTac, чији затварач се под дејством опруге враћа у предњи положај), а који користе ловци у САД. Из свега наведеног може се лако закључити да је Меркел заиста отишао најдаље у развоју директне акције и поставио стандард на више поља, као што је то својевремено учинио Glock. Уз све предности које доноси Меркел, изгледа да је Бласер дефинитивно скинут са трона, а изгледа да је пољуљана и неприкосновеност класичне обртночепне акције. Да ли ће можда доћи до обрата у будућности и да ли ће свјетским тржиштем завладати управо карабини на бази Merkel RX Helix, показаће вријеме. Једно је сигурно, класични обртночепни систем "маузер" ловце ће поуздано служити још дуго, дуго времена.

Чувени произвођач оружја шири дјелатност

Пиштољска муниција

Линија пиштољске муниције ће укључује калибре 9мм К, 9мм Лугер, .40 S&W и .45 ACP. Као и код карабинске муниције, пиштољска муниција ће бити доступна у неколико варијанти, односно лабораторија и типова зрна.

Муниција за сачмарице

У плану су калибри 12 и 20 у више дужина чаура и у више типова и лабораторија намијењених лову и гађању глинених голубова.

муниције "Винчестером" представити комплетну линију муниције за пушке, пиштоље и сачмарице, а црно никловане чауре тих метака биће означена препознатљивим "Браунинговим" јеленом.

"ВИНЧЕСТЕР" ОДГОВОРАН ЗА РАЗВОЈ, ПРОИЗВОДЊУ, МАРКЕТИНГ И ПРОДАЈУ

- Муниција "браунинг" настаје на традицији и наслеђу нашег бренда, уводимо нове производе који ће носити наш заштитни знак. То је изузетна прилика за партнерство са "Винчестером", свjetsким лидером у производњи муниције за спортске стријелце и ловце - рекао је председник и извршни директор "Браунинга" Тревис Хал.

Задовољна је и друга страна, челни људи компаније "Винчестер".

- Партнерство са "Браунингом" нам омогућава да муницију пласирамо дубоко на тржиште ловаца и спортских стријелаца свих категорија. Ово је значајна одредница у историјским књигама обје компаније - рекао је потпредседник продаје, маркетинга и стратегије "Винчестера" Брет Флаугер.

Два легендарна свjetsка бренда удружила су се и наступају заједно. "Винчестер" је одговоран за развој, производњу, маркетинг и продају. Производна палета муниције добро је осмишљена те покрива и лов и самоодбрану а, како је најављено, нуди и иновације на пољу конструкције пиштољских и карабинских зрна. У квалитет не треба сумњати, а остаје да се види да ли ће ова муниција стићи и на европско трло.

"Браунинг" и "Винчестер" производе и муницију

Од почетка 2016. године двије компаније ће представити комплетну линију муниције за пушке, пиштоље и сачмарице

ПИШЕ: ДРАШКО ДРАГОСАВЉЕВИЋ
ddragosavqevic@gmail.com

Визија и бескомпромисна тежња великог конструктора Џона Браунинга ка изврности подстакле су ловну културу генерација свjetsких ловаца и стријелаца, која траје 137 година.

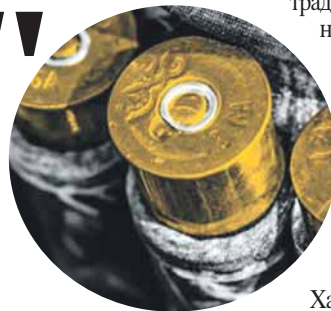
Произвођач оружја "Браунинг", који носи то легендарно име од 1878. године, ускоро уводи своју линију

брендираних муниције. "Браунинг" ће тако америчким ловцима и стријелцима испоручити врхунске производе по приступачним цијенама. "Browning Arms Company" је до сада поставила свој заштитни знак на скоро све производе лова и спортског стрељаштва у свијету, али са једним изузетком, а то је муниција. То ће се промијенити у јануару 2016, када ће "Браунинг" у стратешком партнерству са такође великим америчким произвођачем оружја и

Карабинска муниција

Карабински калибри који ће носити "Браунингов" знак су између осталих популарни: .243 Win., .270 Win., .308 Win., 30-06 Springfield и .300 Win. Mag.

Неколико типова зрна омогућиће стријелцима да пронађу оптимално рјешење у зависности од намјене. Такође, у плану је и производња муниције ивичног паљења.

LEATHERMAN®

GENERALNI DISTRIBUTER
LEATHERMAN PROIZVODA ZA BiH

www.abcsporting.com

Ul. Branka Ćopića 1
78 000 Banja Luka-BiH
Tel: +387. 51.307.600,
Mob: +387.66.203.010
abcsporting@gmail.com

Уз помоћ пријатеља из Херцеговине поново сам покренуо фарму иако су ме поплаве много уназадиле, али нисам одустао од свог сна. Надам се да ћу достићи ниво прије прошлогодишњег маја када сам имао 200 зечева, каже Бендаревић

ПИШЕ: АНИТА ЈАНКОВИЋ
anitaj@glassrpske.com

Последњих деценија пољски зец је постао многим мета и посланица. Газе га возила, уништавају хербициди, пестициди, птице грабљивице, те несвјесни ловци. Да се наставило овако, зеча бисмо видјели само на ловачком календару или телевизији, овако своју причу о узгоју дивљих зечева започиње шездесетогодишњи Станко Бендаревић из Црквине код Шамца.

Себе описује као страственог љубитеља природе, који не воли да се њени ресурси уништавају. Из те страсти прије осам година родила се идеја о узгоју дивљих зечева.

- Као дугогодишњем ловцу застало ми је што је све мање пољских зечева по шумама и ливадама. У неком ловачком часопису сам прочитао да их може узгајати човек и истог тренутка ми је синула идеја. Желим тим да се бавим и да напуним Посавину зечевима - присјећа се Бендаревић.

Сазнао је за фарму зечева у Херцеговини, коју је одмах посетио. Након детаљних објашњења и упутстава вратио се кући и покренуо узгој пољских зечева. Набавио је пет парова, направио кавезе и полако кренуо са узгојем.

- Све сам учио у ходу. У старту сам видио да је то мукоотрпан посао и да ће ми једини савезник бити рад, ред и стрпљење - прича Бендаревић.

Додаје да су почеци били тешки и да су му се многи подсмјевали, али да од своје идеје није одустао.

Када је развио посао, научио је како се зечеви понашају, шта једу, од чега оболијевају и како их треба лијечити, али природа и судбина су се поиграле. Његову фарму је прошле године за свега 40 минута потопила вода. Само на фарми зечева поплаве су му нанјеле штету већу од 20.000 евра, јер је 200 ових животиња нес-

Шамчанин Станко Бендаревић страствени узгајивач у

Оживјела фарма дивљих зечева

тало у води умјесто у шуми.

- Остао сам без иједног зеча. Вода ми је све подавила. За који дан су требало да се докопају шуме, али најалост, сви су страдали - прича сјетним гласом Бендаревић.

ПРОШЛОГОДИШЊЕ ПОПЛАВЕ ПОДАВИЛЕ ЦИЈЕЛУ ФАРМУ

Када се вода повукла, очистио је муљ и блато, а оштећене кавезе је санирао и одлучио да фарма поново заживи. Данас на његовој фарми

На фарми пуно рада и муке при узгоју зечева

Плашљиве животиње

Почеци узгоја зечева код Станка Бендаревића били су тешки. Приликом транспорта десетак зечева, које је купио у Истри и Италији, доживио је разочарење.

- Нисам знао ништа о тим животињама и приликом транспорта сам их потрпао у вреће. Док сам их возио хтјели су преврнути аутомобил колико су скакали. Кад сам отворио гепек свих 10 су били мртви. Угинули су од страха - присјећа се Бендаревић.

скакуће око 60 зечева, а за годину је у шумска прострaнства успио да пусти више од 120.

- Претужна слика пустоши није успјела да угаси моју страст. Уз помоћ пријатеља из Херцеговине поново сам покренуо фарму иако су ме поплаве много уназадиле, али нисам одустао од свог сна. Надам се да ћу достићи ниво прије прошлогдишњег маја - каже Бендаревић и додаје да је једини узгајивач дивљих зечева на простору БиХ те да је његов пријатељ из Херцеговине одустао од узгоја.

Захваљујући овом послу, прича Станко, може добро да се заради. Зечеви из његове фарме до сада су завршили у газдинствима ловачких удружења из Козарске Дубице, Новог Града, Сводне, Приједора, Костајнице, Широког Бријега, Херцеговине... Цијена једног зеца за ловачка удружења из РС и ФБиХ је 85 евра, док за удружења из Србије цијена достиже 100 евра. Ловци их купују како би у својим ловиштима повећали популацију и "освјежили крв".

- Овај посао је спој лијепог и корисног. Храни ми душу и добро зарадим. Тржиште је огромно, а ја сам мали произвођач, тако да не могу задовољити ни трећину потреба тржишта - казује Бендаревић, којем чланови породице ускоче кад затраба помоћ.

Тврди да узгој зечева није тежак, јер овим животињама дневно треба посветити свега два сата.

- Помажу ми жена, синови и снахе, али најдража ми је помоћ мојих седморо унучића, који се утркују ко ће зецу убацили јабуку, мркву, дјетелину. Иначе, зечевима дајем посебну храну, која је смјеса свега што им је потребно - појашњава овај заљубљеник у природу.

Сав рад око зечева обавља прије сумрака, у миру и тишини, јер полски зечеви човјека доживљавају као непријатеља и страховито га се плаше.

Грожене дивљачи

Фарма
за

Цијена дивљег зеца од 85 до 100 евра

Сав рад око зечева Станко Бендаревић обавља прије сумрака

- Иако зечеве узгајам већ осам година, кроз руке ми их је прошло на хиљаде, још ниједног нисам успио да помазим. Кад им тепа "Зеко, зекане" бјеже од мене као луди. Чак и кад их награђујем њима омиљеним поврћем,

Зечеве узгаја већ осам година

УЗГОЈ ЗЕЧЕВА ДОНОСИ ДОБРУ ЗАРАДУ

крију се и бјеже - говори Бендаревић.

На средини њиве, гдје су смјештене настамбине са зечевима, саградио је чеку на којој проводи сате и помоћу двогледа посматра своје љубимце.

- Гледам их како се играју, куњају, једу, задиркују једне друге. У томе проналазим мир и спокој, то је душевна храна мојој посавској души - каже Бендаревић.

Ловство

Станко Бендаревић је ловац од 1985. године, али никада није ништа одстријелио, не зато што је лош стријелац, већ због тога што не жели да убија дивљач.

- Мени је уживање шетња по природи, док мокар и покисао ходам и пробијам се кроз грање, послушнујем животиње. Волим да сједнем са другим ловцима, да се дружимо и причамо ловачке приче - каже Бендаревић и додаје да заједно са синовима, који су такође ловци, сваке године одлази на Сајам лова и риболова у Нови Сад, који за њих представља највећи празник одмах после крсне славе.

Контакти дерматитиси могу у својој основи бити алергијски или иритантни и јављају се са сличном симптоматологијом, али различитим механизмима настанка болести. Контактни алергијски дерматитис је обољење мачака и паса, које има тенденцију раста, са промјенама на кожи које споро настају и споро се повлаче, а јављају се најчешће на дијеловима тијела који су слабије обрађени флаком. У основи овог процеса је алергијска реакција позне преосјетљивости, што значи да се тек при другом и сваком следећем контакту са датом материјом јавља алергијска реакција. Материје које могу постати имуногене на овај начин, а долазе у контакт са кожом кућних љубимаца су боје за текстил, детерџенти, средства за чишћење намјештаја и подова, инсектициди за дезинсекцију просторија, пластичне масе од којих су направљене посуде за храну... Супстанце које су веће молекуларне масе у кожу могу пенетрирати само ако је претходно оштећена. Купање шампонима и масти могу такође олакшати пенетрацију кроз кожу. Један од најчешћих узрочника контактних дерматитиса је трава.

Ова болест јавља се приликом контакта коже са материјалом на којем животиња лежи, по којем хо-

Ветеринарска амбуланта "Вет центар"

Контактни алергијски дерматитис

КУПОН

50%
ПОПУСТА

Доносиоцу купона у нашу амбуланту, која се налази у Карађорђевој улици, одобравамо 50 одсто попушта на вакцину против бјеснила за ловачке псе у току октобра.

да или из којег једе. Алергија настаје на дијеловима који долазе у директан контакт, а поготово на мјестима која су слабије одлакана, као што су стомак, мошнице, врат и брада. Посуде за храну доводе до реакција искључиво на глави, а реакције на тијелу изазивају спрејеви, шампони, гелови, масти и пудери.

Дијагноза се поставља на основу историје болести, општих клиничких прегледа, а потврђује алерго тестовима као што су провокативно излагање и печ тест. Диференцијално дијагностички сличне промјене изазивају и алергије на храну, атопијски дерматитиси и већ помињане контактне иритације. Оно што га највише издваја јесте спори ток настајања, као и повлачења болести. Исто тако је значајна и локализација промјена. Терапија контактних дерматитиса подразумева избјегавање контакта животиње са алергенима када је то могуће и/или примјену кортикостероида, а све видове лијечења спроводимо у нашој амбуланту.

КОНТАКТ ТЕЛЕФОНИ
051/288-850 и
065/981-786

e-mail: vetcenter@teol.net

*Име на које се можете ослонити
Ваша Банка*

 Банка Српске

ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ШУМАРСТВА

Шуме Републике Српске

а . д . СОКОЛАЦ

Дирекција Јавног предузећа

Романијска 1/3, Соколац
Тел.: 057-405-303
uprava@sumers.org;

Трг Републике Српске 8/11,
Бања Лука
Тел.: 051-247-202
upravl@sumers.org

